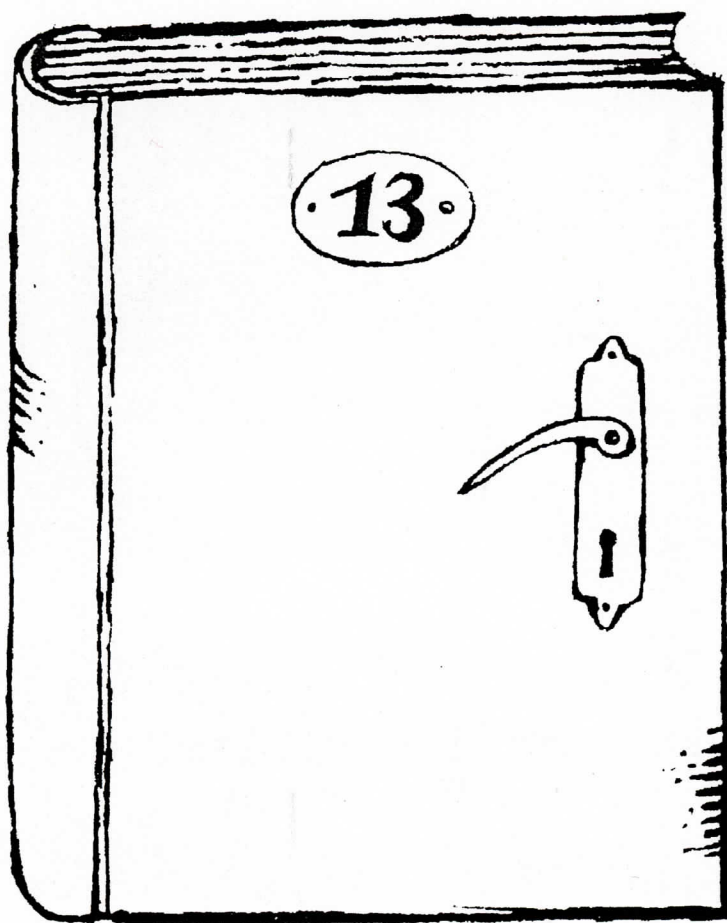

42. FESTIVAL POEZIE

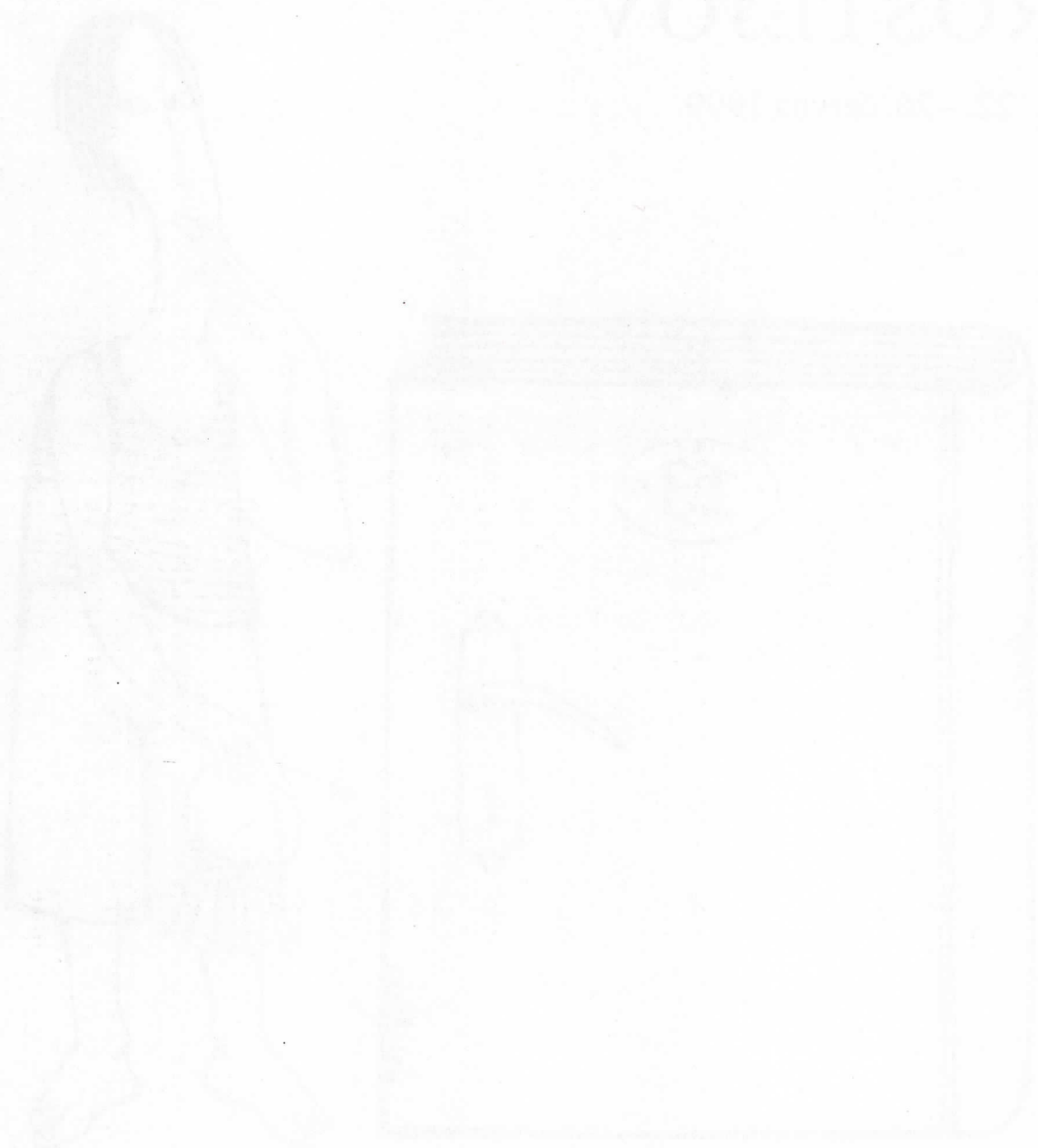
WOLKRŮV PROSTĚJOV

22. - 26. června 1999

---

2. ZPRAVODAJ

Děšť smácel bez ustání Prostějov ...

Možná, že smácel i Brest, jak pravil básník, ale mě tento Prévertův verš v přebásnění Adolfa Kroupy napadl v úterý chvíli před čtvrtou odpoledne, když jsem se blížila k pomníku Jiřího Wolkra. Drobně přšelo a malá skupinka v čele s panem starostou a paní ředitelkou Duhy se zastavila před kamennou podobou slavného prostějovského rodáka. Leč projevy se nepronášely, skupinka se hbitě vydala na zpáteční cestu a Wolkrův Prostějov byl zahájen velmi rychle a neokázale. Učinili tak už pod pohostinnou střechou kulturního klubu DUHA krátkými neformálními promluvami jeho ředitelka Alice Gregušová, starosta Prostějova ing. Jan Tesař a ředitelka pražské Artamy dr. Vítězslava Šrámková. Pro písničkovy recitál Jiřího Smitzera byla zvolena "mokrý varianta" a sál Duhy, který právě tak stačil pojmout ty, kdo už na festival dorazili, se bavil, tleskal herci a smál se jeho vtipným improvizacím, které jistě byly mnohem spíše přesným hereckým výkonem než kouzlem nechtěného. Ostatně o Smitzerově recitálu píšeme na jiném místě dnešního Zpravodaje. Odpoledne šlo k večeru, u prezence i u baru byla neustávající fronta a ti vodovzdornější vyrazili do houstnoucího deště.

Večer prvního dne pak patřil "levicově smýšlejícímu člověku", ale především mnohonásobnému laureátovi amatérských recitačních soutěží Dušanu Utinkovi. Jeho přednes neztratil nic ze své osobitosti a fascinující zaujatosti, díky níž vtahuje do magnetického pole básně své publikum, ale navíc získal uvolněnost a bezprostřednost, k jaké se při svých soutěžních vystoupeních pokaždé nedopracoval. Nějaká ta báseň (montage až patlage), jak svůj pořad z veršů Laurence Ferlinghettiho nazval, vzácně souzněl s hudební skupinou MUSIC - AP Junior JAZZ, a tak verše i jazz svorně směřovaly "do otevřených duší" posluchačů. O CIRKUS VITAE

Malovického Divadla CONTINUO jsme bohužel přišli, tu daň si děšť nemilosrdně vybral, ale čas v příjemném klubovém prostoru DUHY stejně ubíhal až příliš rychle. Ti nejvytrvalejší pak ještě o půlnoci uskutečnili spolu s Bobem Pacholíkem a jeho fotografiemi výstup na horu Kosíř, doprovázeni Malou noční hudbou v podání Velkého nočního tria.

Zatím se děšť snášel nepřetržitě na Prostějov s vytrvalostí hodnou lepší věci, ale zdálo se, že to nikomu nevadí a že slova šéfky Artamy Slávky Šrámkové, aby si účastníci představovali vlhou prostějovskou noc pod hvězdnatým nebem, padla na úrodnou půdu. A to jsme ještě netušili, že svým společným nezájmem děšť natolik otrávíme, že o den později "to zabalil" a přepustil vládu nad městem i nad festivalem sluníčku. Byla druhá nejkratší letní noc a dvačtyřicátý ročník Wolkrova Prostějova byl zahájen.

jsu

KOSÍŘ

V den první vyhoupla se před námi hora, o níž jsme mnozí neměli ani tušení - nejvyšší hanácká, kterou krásně a nepopsatelně nafotil dvorní festivalový fotograf Bob Pacholík. Výstup byl do výše 442 metrů nad mořem vskutku náročný: jednak jsme na první tóny Malé noční hudby skvělého Velkého nočního tria museli vyčkat více než tři hodiny a jednak obsah cestou potkávaných slov „básníka činu“ Petra Nováka o kose na přelomu století dal zabrat i těm největším ulejšákům. Někteří se tvářili, že vidí onen magický nástroj poprvé. Ale tak to má asi být. Ostatně vše ten večer bylo na vernisáži poprvé. A nádherné. A inspirující. A kouzelné. A půvabné. A víc nemám slov. Kdo nevyčkal, přišel o jeden z vrcholů. A možná celého festivalu.

mh

DOKUD JSOU SE MNOU BÁSNĚ, MÁM NADĚJI

Rozhovor s recitátorem
Dušanem Utinkem

Kdy a kde se narodil záměr spojit Ferlinghettiho s jazzem v podání tak sympatického tělesa, jakým je Music AP Arnolda Prokopa?

Poezii Ferlinghettiho jsem pochopitelně znal, ale jakési osvětlení nad ní jsem zažil na Non-stopu, 72 hodinové čtení jeho textů, které proběhlo 19. - 22. 4. 1998 v Praze. Nakladatelství Cyldr tam prodávalo tři knihy veršů v jedné a autor tam byl osobně. Přišlo mi však líto, že se tím čtením dělal z poezie takový monstrózní podnik, v němž básně byly de facto ztraceny a pohřbeny. Já jsem levicově smýšlející člověk. Hledal jsem autora, přes jehož básně bych se mohl k dnešku vyjádřit. Polistopadového Sýse či Bondyho jsem dělat nechtěl. Ferlinghettiho jsem si přečetl a najednou mi přišlo, že přes něj by se moje pocity sdělit daly.

A co ta muzika?

Nejprve jsem tady v Prostějově slyšel před dvěma roky skupinu Teachers. Oslovil jsem je, ale oni odmítli. Pak jsem zavolał Mítovi Zikmundovi, prostějovskému jazzovému nadšenci. Ten mi dal kontakt na Arnolda Prokopa. Jeho těleso je místní, umí hrát výtečně, takže v nich jsem našel partnery, kteří Ferlinghettiho cítí jako já. Arnold okamžitě věděl, co chci.

Na festivalu jsi recitoval mnohokrát, nikdy ale s muzikou. Tohle bylo tvé první vystoupení s muzikou vůbec?

Asi ne... Kdysi dávno na gymplu jsem recitoval vedle bigbítové kapely. Hudba recitaci vždycky pozvedne. Na tuhle formu - spojení mluveného slova s muzikou - si ještě troufám, divadlo poezie dělat neumím a ani nevím, zda bych chtěl.

Je prostějovské publikum jiné než publikum jinde?

Snažím se s lidmi pokaždé nějak komunikovat. Někdy to jde, někdy méně. V Prostějově bývá vzdělanější publikum, poučenější. Tím, že tady diváci poezii sami dělají, tu panuje vzácná tolerance, jakási kolegiální slušnost. Zdálo se mi, že zpočátku byli diváci studení, ale pak jsem si uvědomil, že v tom sále je hrobové ticho. To ticho bylo slyšet. A to snad byváb dobře. Osobně mám ale radši lidi vzdělanostně nižší, publikum neznalé věci. Třebas Kainara jsem recitoval na vojné lidem, kteří se stěží uměli podepsat. Takové si získat, bývá i cennější.

Máš nějaký nesplněný recitační sen? Lze to vůbec takto říci?

Od 18 let dělám Manželství od Corsa. Do 25 let jsem to recitoval v pohodě, pak tu a tam se objevily pochybnosti a nedávno mne silněji přepadly myšlenky, zda už na ten text nejsem starý. Ale proč to ještě nerecitovat, říkám si. Dokud se mnou budou básně, mám naději. Pokud mám sen, tak každé dva měsíce něco lidem zarecitovat. A to se mi vcelku daří. Život je veletrh splněných přání.

Jak je to vůbec s uplatněním? Musíš si sám vytvářet příležitosti, nebo čekáš na pozvání?

Recituji v Moravském Krumlově pravidelně na vernisážích. Zpočátku jsem se tam pořadatelům vnucoval, teď už ne. Díky tomu se mi taky otevřela cesta k výtvarníkům. Vernisáže jsou šťastné fórum pro uplatnění recitátorů. Dřív mne to nenapadlo, až nedávno. Ale určitě bych uvítal, kdyby mne pozvali i jina, třebaš do Brna.

mh

Už to prasklo aneb ztrhané struny zvuk

Jiří Schmitzer zahájil novou tradici: tak, jako se při slavnostním otevírání dálnic přestřihují pásy, tak se pro WP zřejmě zavádí nový obyčej - máchovské trhání strun. (Konkrétně to byla v letošním roce entré struna D.)

Není divu, nemohlo tomu být jinak. J. Sch. prostě hrál a zpíval jak umí - byť součástí jeho produkce bylo dokonalé předstírání sklerózy a koktavé nemohoucnosti, dokonalá hra na kouzlo nechtěného, perfektní neperfekce - prostě samý paradox, Diderot by se radoval. On totiž zpíval opravdový herec a bylo to znát. Kontakt přímo jiskřil (k minulosti vzdělaného energetika se ostatně J. Sch. hrdě přihlásil), rýmy si vedly svou a beat vyl opravdu BIG.

Po večerníčkovém finiši si pak aktér dopřál v zákulisí tradiční festivalové tlačěnky a na žádost dotěrné redakce pak hutně vyjádřil svůj včerejší skepticko-optimistický světoct - *prší, leč slunce furt...*

A přidal i verše na památku:

<i>Připadá mi děsné</i>	<i>zkoumat proč</i>
<i>že když někdo plivne</i>	<i>ať pokusí se</i>
<i>do kaluže tmavé</i>	<i>ten komu to</i>
<i>že plivanec plave</i>	<i>nehnusí se.</i>

(Pro úplnost dodejme, že dotyčná ztrhaná struna č. 1. se coby trofej stala přes protesty redakce součástí privátní sbírky klenotů jedné tajemnice...)

jar

Oni snad v tom sále ještě hrají !?

Tak tato otázka se v redakci ozvala hned z několika úst najednou, právě ve chvíli, kdy jsme už asi hodinu a půl rozebírali záležitosti běžného všedního života a ekonomické situace v naší rodné zemi. Celou tu dobu jsme jaksi přehlíželi, že se v útrobách kulturního klubu DUHA něco děje. Všichni jsme si bláhově mysleli, že ona hudba linoucí se ze sálu pochází z nějakého staršího magnetofonového záznamu. O půl jedenácté jsme tak vyběhli s obrovským zájmem na chodbu, celou dobu diskutující o tom, jestli opravdu vydrželi tak dlouho. "A kdo?", ptáte se? Čtyři hudebníci, z nichž se někteří představili společně s Dušanem Utinkem na jeho večeru. Hráli tam starší písně takových pilířů české hudby jako jsou Vondráčková, Kubišová, Novák či Olympic. Příjemně tak vyplnili nucenou mezeru, kterou ti silnější absolvovali při čekání na Pacholíkův Kosíř. Někteří posluchači seděli ve foyer a zřejmě diskutovali o něčem "důležitém", zbytek, asi osm jedinců, se zdržovalo přímo v sále, někteří z nich dokonce tančice.

Několik minut před dvanáctou si skupinka hudebníků "stříhla" i světoznámého Majkla Dejvida a jeho Non stop a chvíli před vypuknutím vernisáže Boba Pacholíka uzavřeli písničkový večer Hlasovými "Šakalími léty". A tak nám příjemně zkrátili dlouhé čekání na vyvrcholení celého úvodního dne WP.

Díky za to, příště zas...

tol

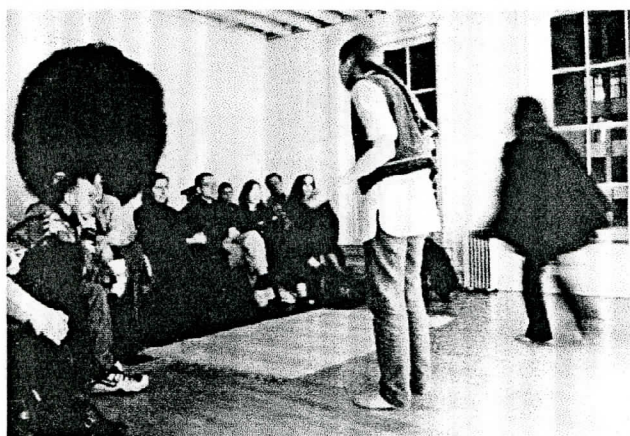

KOUSEK DO MINULA, KOUSEK DO BUDOUCNA

Hned na úvod přiznávám: čekal jsem hodně netrpělivě na články hodnotící loňský Jiráskův Hronov, a to zejména kvůli souboru STOPA Podještědského gymnázia z Liberce, jejichž kus AHOJ, BLÁZNE obdržel vstupenku k účasti právě tady v Prostějově. Jaké rozpaky to vzbudilo, mám podnes v živé paměti. Podívali se mnozí sóloví recitátoři, vedoucí ostatních souborů, hlavami kroutili pedagogové LŠU a konsternování jsme byli i my v redakci Zpravodaje. Porota si trvala na svém.

Když jsem se šokován - jelikož jsem věděl, jak to představení rázně odmítli na Šrámkově Písku - pokoušel z některých odpovědných vymámit zdůvodnění, dostávalo se mi slov o tom, že soubor disponuje úchvatnými krasavicemi, což Hronov zajistí osvěží, že obzvláště saxofonistce podlehne každý, že psát muziku na nonsens je novum a další podobné pecky. V tu chvíli jsem o panu Bergmanovi, Černouškovi, Lipusovi, neberoucích v potaz, že divadlo poezie se rovná obraznost a metafora, že o tom, co to je a jak mají inscenace za něj se vydávající vypadat, pojednávají skripta Miroslava Kovářika Slovo - tvar - prostor (1983), pozbyl i ty poslední iluze.

Nebyla to zrovna dvakrát milá situace: tázal jsem se totiž jako člověk přesvědčený o tom, že Liberečtí v Hronově divadlu poezie jako žánru rozhodně neposlouží. Tázaní mě však nejspíš vnímali jako ukřivděného, který tu má soubor a mermomocí chce do Hronova. Ne, toho nám nebylo zapotřebí. Čekal nás mnohem objektivnější soudce, než jakým může být skupinka intelektuálů - americké publikum. Dnes, po zkušenostech s ním v pěti představeních v New Yorku a ve Washingtonu, vím jedno: prizmatem možné reprezentace žánru v zahraničí se v Prostějově nehodnotí. Hodnotí se prizmatem toho, co snese Hronov. Nevím, ale mně se zdá, že to je ten důvod, proč divadlo poezie stagnuje.

Záběr z letošního turné souboru Regina Břeclav v USA zachycuje břeclavské recitátory ve washingtonské galerii The Cave.

Ale vraťme se k loňskému přijetí liberecké inscenace v Hronově. Jan Císař na její adresu napsal: "Například tak zvaná 'divadla poezie' jsou už tak dlouhou dobu součástí amatérských aktivit jako divadelní 'mezidruh', že - ačkoli mám už léta pocit, že si s nimi ani na Wolkrově Prostějově nevědí moc rady při jejich posuzování a hodnocení - si už sama vytvořila tolik konvencí, které umožňují o takové jevištní produkce zasvěceně hovořit. Pro mne je to problém nejtěžšího kalibru."

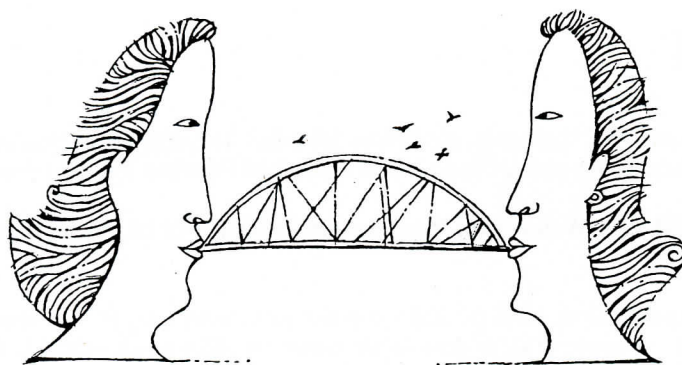
Upřímně řečeno, ani se nedivím, když i on Kovářikovu práci zřejmě nečetl, když autora výroku jsem v Prostějově - za celých deset let, co sem jezdím - ani jednou neviděl. Jistěže, teoretická výbava umožňuje "zasvěceně" žvatlat i o představeních diskutérem nespátných, jak nám jednou v Písku názorně předvedl Oldřich Kužílek anebo jak Regině dal před sedmi lety v Hronově najevo recenzent Zdeněk Němeček. Před odchodem na koupaliště sepsal recenzi, odevzdal ji do tisku a... Nemohl, chudák, tušit, že soubor se z důvodu nemoci nedostaví. Představení se nekonalo, ale jeho hodnocení bylo na světě.

U zdejších diskusí mívám začasto podobný dojem. Bývají plané a neřešící jádro pudla. Pro letošek konkrétně: 1. vědí, či nevědí si v Prostějově rady s posuzováním divadel poezie, 2. proč Artama (v osobě Jany Štefánkové?) sem neumí získat skutečně to nejlepší, co se v této republice prioritně zaobírá na divadle poezií (jsem zvědav na Wericha a Charmse, přičemž je mi záhadou, proč Holanova Tereška Planetová se hraje na Šrámkově Písku, ale už ne zde, proč skvělí Vášovi světenci hnětou nonsens na akci Mezi ploty, ale už ne zde, proč Skleněná louka šokuje Dynkou na Bítově, ale už ne zde, zdali kontroverzní Lešanské jesličky souboru Gymnázia z Hus-topečí u Brna - přestože zvítězily na břeclavském kole Šrámkova Písku, avšak Karel Tomas je na jih Čech nepozval - tu nemohou být jenom proto, že byly přihlášeny na méně patřičnou soutěž, anebo proto, že mezi Štefánkovou a Tomasem nefunguje komunikace), 3. proč odborný garant (zase Artama), dle bodu dva asi moc netušící, co se kde s poezií zajímavého během roku děje, neobměňuje porotce daleko častějším způsobem, aby se tito mohli vyhnout opotřeбенí a únavě (v tomto směru budiž jim vzorem Iva Janžurová, která sama po třech letech porotování filmového festivalu v Plzni přesně popsala, co s porotcem udělá stereotyp, tudíž je nejvyšší čas k vystřídání)... Ano, tohle mne mnohem více zajímá než to, jak by texty autora X režíroval Radovan Lipus, co se komu ten který večer povedlo a co ne či zda se vůbec dostane v klábošení na probírku všech ten den odehraných inscenací.

A tak si říkám - zvědav, jestli letos zas budeme naříkat nad hojnou účastí ZUŠ anebo nad tím, jak se to které pásmo sem vůbec mohlo dostat, když jen my, prostí redaktéři, si vzpomeneme na pět jiných divadel, jejichž účast by Prostějovu víc než slušela - jaké štěstí, že v Praze se nerozhoduje o doplňkovém programu, o hostech festivalu. Poezii pak třeba zachrání Schmitzer, Utinek, Pacholík, a kdyby ani oni ne, tak ještě tu budou - jako definitivně poslední záchranná brzda - holky v ulicích...

Michal Huvar

Pokus o pár odpovědí

Také já jsem vloni byla, stejně jako kolega Huvar, členkou redakce Zpravodaje, ale nevzpomínám si, že by tehdy po vyhlášení nominace libereckého souboru STOPA a jeho pořadu Ahoj, blázne, zachvátil redakci nějaký šok. Přes četné výhrady jsme pokládali představení, pokud mě paměť neklame, za zajímavé pro jeho nespornou, byť třeba místy škobrtavou autenticitu, která vynikala zejména vedle "nažehlených" inscenací některých LŠU. Ovšem, porota se mohla mýlit. Tvrdit však, že pánové Bergman, Černoušek, Lipus, členové loňské poroty divadel poezie, neberou v potaz, že "divadlo poezie se rovná obraznost a metafora", se mi jeví jako konstatování značně neobjektivní - Bergmana pamatujeme z jeho výkonů recitátorských i režijních, Miloš Černoušek v žádné loňské porotě nebyl. Lipusova inscenace Hrubínovy Romance pro křídlovku v Národním divadle moravskoslezském byla hodnocena jenomyslně jako nejpozoruhodnější scénické uvedení poetického textu v poslední době. Leda že by pan Huvar tyto práce neznal, ale z toho ho nechci podezírat.

Pro jistotu už předem čelí Huvar podezření, že mu šlo o umístění břelavské Reginy, která nominaci na Hronov nezískala. Ani z toho ho nepodezírám, leč vytýkat porotě, že nehodnotí na Wolkrově Prostějově soubory "prizmatem možné reprezentace žánru v zahraničí" mi připadá absurdní. Proč by měla? A i kdyby tak chtěla činit, musela by být sborem kvalifikovaných věštců, protože jinak prostě nelze předvídat reakce jakéhosi neurčitěho zahraničního publika, které se země od země mění a často překvapí i velmi zkušené divadelníky.

V Hronově jsem vloni byla, vystoupení libereckého souboru tam rozhodně nevzbudilo žádnou bouři nevole, to by nám v redakci Zpravodaje Jiráskova Hronova rozhodně neuniklo. Kdo zná profesora Císaře, ví, že jeho způsob autostylizace ho nejednou vede k tomu, aby některou z uváděných inscenací prohlásil za "problém nejtěžšího kalibru", i když pak na rozborových seminářích provede brilantní rozbor tohoto "neřešitelného" problému.

Na otázku, " proč ARTAMA (v osobě Jany Štefánkové) sem neumí získat skutečně to nejlepší, co se v této republice prioritně zaobírá na divadle poezí", je odpověď velmi snadná. Zdaleka ne všechny soubory mají zájem vystupovat na přehlídce či dokonce soutěžit. Někdy ze zásady, někdy se jim jiné možnosti jeví jako zajímavější či lukrativnější, jindy dochází ke kolizi termínů, roli mohou hrát i záležitosti finanční. Bylo tomu tak i před rokem 1989, a o to více dnes, kdy možnosti vystupovat se přece jenom zmnožily a není třeba žádat o žádná povolení či schvalování. Spíše se mi zdá, že se Artamě a Janě Štefánkové povedl malý zázrak, že s velkým osobním nasazením dokázali překonat vakuum, které hrozilo po zrušení Krajských kulturních středisek, našli v regionech lidi, kteří se byli ochotni organizační práci okolo uměleckého přednesu dále věnovat, a díky tomu můžeme zas v Prostějově vidat reprezentanty všech českých i moravských oblastí. A Karlu Tomasovi raději kladme otázky, když je bude moci osobně zodpovědět.

Huvarovy námitky proti složení porot vyvrací už letošní soupis jejich členů. Konkrétně v porotě divadel poezie se letos vyměnila polovina členů - i když například zmiňovaný už Radovan Lipus letos do Prostějova nepřišel ne proto, že by se cítil "opotřebovaný", ale že se spolupodílením na péči o svá dvojčata snaží zabránit přílišnému opotřebování své ženy - to jen tak mimochodem těm, kdo zde letos pana režiséra a jeho hlas postrádají.

Věci, které se odehrály, už zpět nevezmeme, i když poučit se, jak známo, není nikdy pozdě. Ale zdá se mi neúčinnější vystoupit s námitkami hned, pokud lze o věcech polemizovat na základě čerstvých diváckých zážitků, a nikoli až po roce - abychom nakonec nedopadli jako ten panem Huvarem právem kritizovaný recenzent Zdeněk Němeček, kterému teoretická výbava umožnila "zasvěceně žvatlat i o představeních diskutérem nespátřených". Pakliže aspoň máme tu teoretickou výbavu.

Jaroslava Suchomelová

NÁVRAT PO LETECH

Recitátor, dlouholetý porotce WP, pedagog, publicista Miroslav Kovářík se na letošním ročníku festivalu poezie v Prostějově objevuje po několika letech půstu. Přijel rovnou z plzeňské Dvůrky folku, kterou uváděl v Plzni.

Na začátku 90. let jste řekl, že s Wolkrovým Prostějovem končíte a že už vás na něm neuvidíme. Teď se vracíte. Co to zapříčinilo?

V určité situaci jsem si myslel, že ti, kteří po léta - a patřil jsem mezi ně i já - se věnovali přednesu jako opoziční disciplíně (prakticky od 60. let po konec 80.), to dost dobře nemohou dělat v nové situaci. Po dvou nebo třech letech po listopadu, kdy jsem do Prostějova jezdil, jsem se o tom utvrdil. A tak jsem odtroubil k ústupu, bláhově se domnívaje, že duchovní klima přivěje nové možnosti i pro přednes poezie. Opak se stal pravdou. Interpretace poezie a prózy v této podobě, jak se s ní setkáváme na Wolkrově Prostějově, nestojí ani jednomu z hlavních médií za zmínku, natož pak k uplatnění tohoto "ropotajícího žabince mládenců a panen, toužícího vyvléct si ze sebe svůj mátlivý sen". Cituji z Diviše o tom, že i po Osvětimi se poezie stále píše, a jak vidno a slyšno, i recituje. Před rokem jsem obnovil svá veřejná Zelená peří, a tak jsem tady vlastně také proto, abych recitátory - jak do Brna, tak do Prahy - pozval mezi mladé básníky. Myslím si, že k sobě patří:

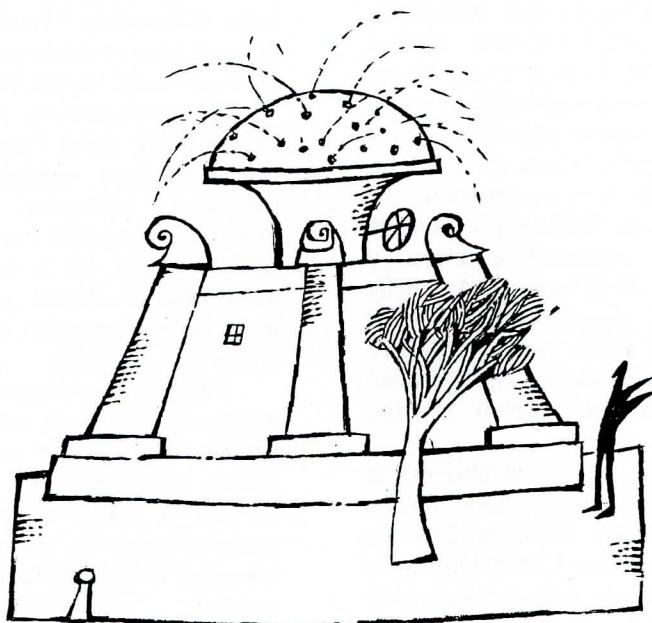
Co jste vlastně v letech vaší absence dělal, čím se zabýval?

Po rozhlasové rehabilitaci vrátil jsem se k mikrofonu a po pět let vysílal Dobrá jitra z Prahy, Poetická nokturna a hlavně Zelené peří jako nejprve hodinový měsíčník, nyní půlhodinový čtrnáctideník na ČR 2. Nepřestal jsem ani jezdit s tzv. prožívanou poezií, což je stále Hrabě, Orten, Zahradník, Blatný a plejáda amerických beatníků. Přibyl Diviš, k němuž jsem se vrátil po dvaceti letech. V Prostějově jsem ho se svým Docela malým divadlem uvedl v roce 1967 verši ze sbírky Sursum pod názvem Povíme si to. Tenkrát jsme na jevišti, kde letos bohužel žádný Diviš nezazní, končili takto:

"Poezie není nic napsaného, je to nanejvýš něco rozepsaného..."

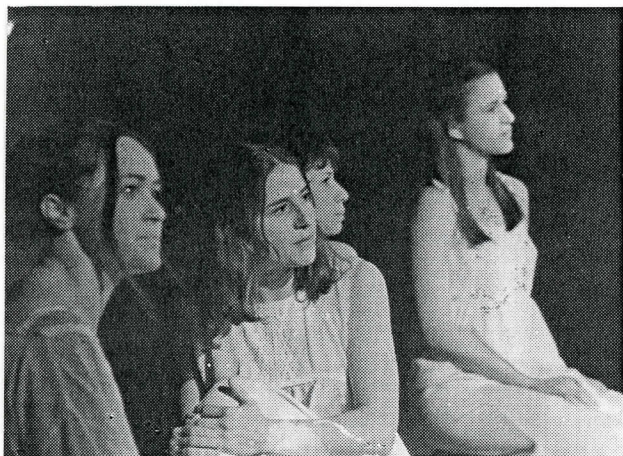
A tak si myslím, že to jde pořád.

mh

Ty-já-tr Praha SNÍDANĚ

Prévert - jako zázrakem se mu nic nestalo

Claude Roy kdysi napsal o Prévertovi, že z obyčejných slov sestavuje pekelné stroje, které explodují v ústech. Proto je mi vždycky líto, když se s tímhle pekelným básnickým strojem manipuluje tak nešťastně, že neexploduje, případně se ho vůbec nepodaří spustit. Při představení *Snídaně* pražského Ty-já-tru, poskládaného ze sedmadvaceti Prévertových básní, se nestalo nic, co by připomínalo nějaké exploze. Přemýšlel jsem si v jeho průběhu, zda se velká, přímočará, obnažená poezie může stát malou, krotkou a stydlivou, použijí-li se k její interpretaci krotké a stydlivé prostředky. Nedospěl jsem k žádné odpovědi, bylo mi ale jasné, že ty čtyři jinak půvabné, éterické bytosti v jinak půvabných nočních košilkách jsou náhle až nebesky daleko jakémukoli půvabu, ženskosti i erotičnosti. Čím to bylo? Snad tím, že použité prostředky byly anachronické vůči nám a vlastně i vůči Prévertovi? Nebo tím, že by šlo stejnou metodou a s obdobným výsledkem inscenovat verše Vítězslava Háška? Nevím. Je mi to líto. Ale Préverta mi líto není. Tomu se opravdu nic zlého stát nemohlo. Už proto, že ty čtyři éterické bytosti ho snad mají rády...

Shodou okolností se stalo, že Prévert, nejrecitovanější básník letošního Prostějova, zazněl týž den ještě třikrát v soutěži sólistů. A jednou to bylo jako zázrakem s čistého nebe. Musím se přiznat, že jsem nikdy v životě neslyšel recitovat tak hezky Préverta, dokonce že jsem nikdy v životě neslyšel *tak* recitovat, že jsem byl okouzlen, zasažen a pokořen, protože se to stalo při poslouchání *Té lásky*, kterou vlastně nemám rád (obehraná písnička). A protože to byl výkon přesně na téma výše uvedeného představení, a protože se ta recitátorka ani nepohnula, ani neměla noční košilku, a přesto byla v té chvíli jedinou láskyplnou, lásky hodnou a lásku dávající bytostí v celém vesmíru a Prostějově, proto o tom činím poznámku na závěr. Nenechte si ji ujít, *Tu Lásku*.

Pavel Chalupa

Sáhnout po Prévertovi jako předloze pro divadlo může podle mého skromného názoru jen ten, kdo neměl tu čest vidět spanilou jízdu Karla Šefrny na toto "téma" se souborem C-Svitavy, kterou před lety hostil i festival tento, ačkoli šetek si v publikaci Prostějov zařadil a představení s datem uvedení tam nenajdeme.

Kolega Chalupa píše, že Prévertovi se "nic nestalo". Toť směrem k básníkovi pravda pravdoucí, ale u divadelně poučenějšího publika - nevím, nevím... Kdo si zaměňuje divadlo poezie s volbou nejkrásnějších dívčích půvabů, nemohl být neosloven. Mladistvý věk a průhledné košilky vždycky udělají své. Také jste si všimli na počátku té dostatečné pauzy na prohlédnutí akterek?

Ale pozitivní zprávu mám: našel jsem v kuse jednu scénickou metaforu: při větě "Nemám život za sebou ani před sebou" se dívky seskupily v zástup, jedna měla druhou před sebou, další za sebou... Světýlko v tunelu celé marné inscenace.

mh

Soubor ZUŠ

Rožnov pod Radhoštěm

HLEDÁNÍ

Představení (aspoň většinou) začíná od textu. Rožnovští se v 1. čísle Zpravodaje vyznávají, jak je verše J. Čihákové "oslovily" a jak práce na Hledání "byla zajímavá a vzrušující". -- U souboru s desetiletou tradicí, tedy jistě pod zkušeným vedením, navíc na základní umělecké škole, mě takové okouzlení právě touto předlohou poněkud překvapuje. Ano, je to generační výpověď sedmnáctiletým blízká -- jenže jako poezie velice začátečnická, doslovná, opakující se, nepřesná a tvarově bezradná. Vztít ji vážně -- tedy nikoli parodicky -- a postavit na ní inspirující a nápadité divadlo poezie je úkol snad nadlidský. -- Rožnovští verše J. Čihákové vážně vzali a dali se jimi vést až příliš: volili scénické prostředky stejně náhodné, prvoplánově ilustrativní a upovídaně zmnožující již řečené, s jakými pracuje autorka. Vznikla nesourodá a dosti náhodná mozaika pocitů, situací a z nich plynoucích banálních moudr. I zdařilé nápady či "rychlé akce" se vzápětí dopovídají, a tím rozmělní (seznámení v tramvaji, disco, nevyužitá ozvěna v textu "věty -- věty -- ty"). U souboru základní umělecké školy zaráží i neznalost základní herecké abecedy a znatelné zárodky šarží -- modýlky, jak se hraje třeba opilá dívka...

V závěru představení slyšíme: "Být poraženým je přece také pořádné hrdinství" -- a nezní to v tomto pojetí vůbec ironicky! Nejde i v textu přece jen spíš o to, že unést porážku a nevinít z vlastních chyb druhé není sice právě hrdinství, ale jistá statečnost přece...? Podobně asi leccos v tomto představení pro nepřesnost textu i inscenačního tvaru vyznívá jinak, než soubor v dobré vůli a s plným nasazením zamýšlel.

Lenka Chytilová

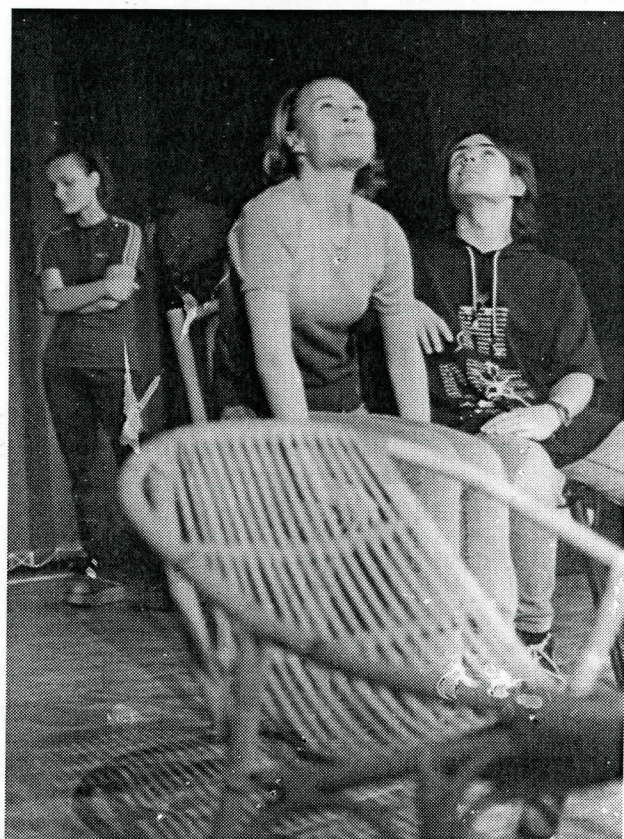
Ještě mám v paměti loňské vystoupení "Rožnováků" s pásmem lidové poezie, a tak jsem se těšil na to, co letos předvedou. Řekl bych, že se soubor oproti loňskému roku opravdu našel.

Samotné téma jejich vystoupení mě zaujalo natolik, že jsem byl nucen přemýšlet o tom, jak se tito mladí lidé vlastně podívali sami na sebe - na problémy a život svých vrstevníků. Myslím si, že výběr tématu byl opravdu zdařilý a v podání rožnovské ZUŠ jsme tak mohli vidět poctivý pokus o skutečnou poezii dnešní doby.

Samozřejmě zde bylo i několik rušivých elementů, které můj dojem mírně kazily. Byly to opět, zase a znovu SYKAVKY, které jsou snad v posledních dvou letech obrovským problémem většiny divadel poezie, ale i mnoha sólových recitátorů. Není to asi chyba dětí, ale spíše pedagogů, kteří výslovnosti přisuzují pravděpodobně menší váhu než ostatním částem kompozice.

V článku v prvním čísle si soubor přál, aby oslovil prostějovské publikum, podle divácké ankety se mu to však zřejmě moc nepodařilo, i když popravdě řečeno nevím proč. Ale divák ví své ...

tir

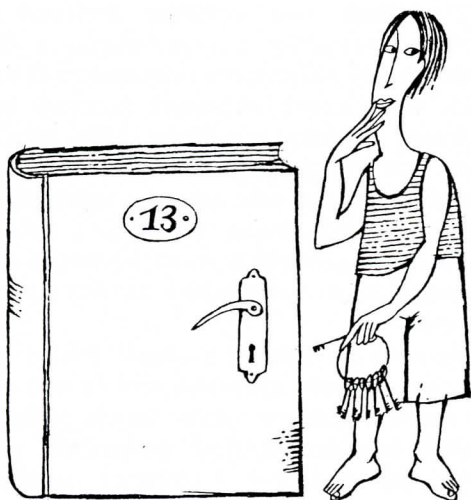
První poločas středečního odpoledne

Dříve než něco napíšu o druhém představení letošního WP, chtěl bych alespoň v krátkosti shrnout úvod dnešního soutěžního dne a představit několik faktů (jakkoliv subjektivních). Od divadla Ty-já-tr Praha jsem v podstatě, po zkušenostech z minulého ročníku, mnoho neočekával, ale těšil jsem se na Préverta, protože jsem od něj cosi četl. Popravdě řečeno, poněkud mi uniklo všechno, co představení mělo vyjadřovat, i když jeho hlavní linie, tedy "láska" ve všech podobách, byla jasná od začátku... až do konce. Spíš jsem se upínal na details, než na to, co děvčata na jevišti sdělovala obecně. Chvilími jsem cítil, že sama nechápou smysl textu, jenom jaksi tušila, jak by se měla tvářit. Navíc pro mě bylo opravdovým štěstím, že jsem je sem tam zahlédl, když se zvedla z podlahy, což je víceméně technický problém, ale přesto docela podstatný.

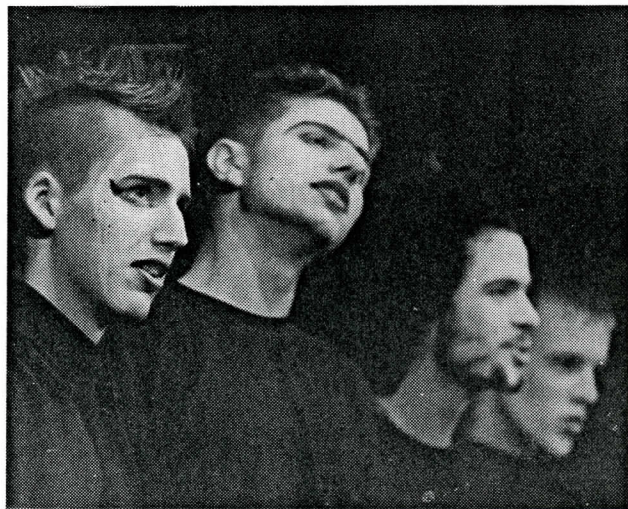
Rožnovští měli trochu jinou pozici, jelikož text byl dosti primitivní a divák se nemusel nikterak namáhat jít do jeho hloubky (kterou jsem jaksi postrádal). S básněmi Jany Čihákové se opravdu díra do světa udělat nedala, takže bych spíše doporučil zvolit si pro příští nastudování docela odlišný text, docela jiného autora. To však nemění nic na tom, že byli o něco výrazově lepší a o něco víc se jim podařilo udržet diváka "na příjmu".

Bohužel se opět musím vrátit, v případě obou úvodních představení, ke staré a ošepané frázi, a tou je: "Nebylo rozumět!". Polykání koncovek a mumlání si sám pro sebe je tradiční problém na všech ročnících WP a bylo by dobré, po tolika kritikách, soustředit se také na tuto složku představení.

tol

Experimentální dividýlko 12 opic, Litomyšl PSEUDOLOGIA PHANTASTICA

Středeční podvečer se nám opravdu vydařil. Hudebně bezvadní a hlasově nadaní členové souboru 12 opic byli nejen příjemným zpestřením, ale zejména jejich humor, ať už vyjádřený slovem, písní či mimikou byl, a doufám že ještě bude, diváckým úspěchem. Jejich sžití s publikem bylo skvělé a jejich dovednost a hravost dokázala podráždit nejednu bránci v hledišti. Nejen, že všichni působili dojmem perfektní sebranosti, ale většina autorských textů (alespoň předpokládám, že většina textů byla vytvořena samotnými protagonisty) byla velice generačně blízká obecně, což ještě víc umocňovalo výsledný efekt. Každý si z představení mohl odnést na co měl zrovna náladu, mohl zapřemýšlet, nebo mohl jen poslouchat a smát se, ale každopádně se nemohl odtrhnout celou dobu od od toho, co se dělo na scéně. Každou chvíli přišla změna, další oživení, další nápad.

Všechno podtrženo a sečteno, celé nastudování vycházelo z nitra každého z herců a přece bylo čímsi spojeno do jednotně zarámovaného celku, z něhož čísel humor, sebevědomí a chuť sdělit něco vlastního, něco ze sebe. A tak se mi na závěr chce říct jen: "Díky za to!"

tol

Divadlo Jesličky

Stálá scéna ZUŠ Hradec Králové

POPLETOVÉ

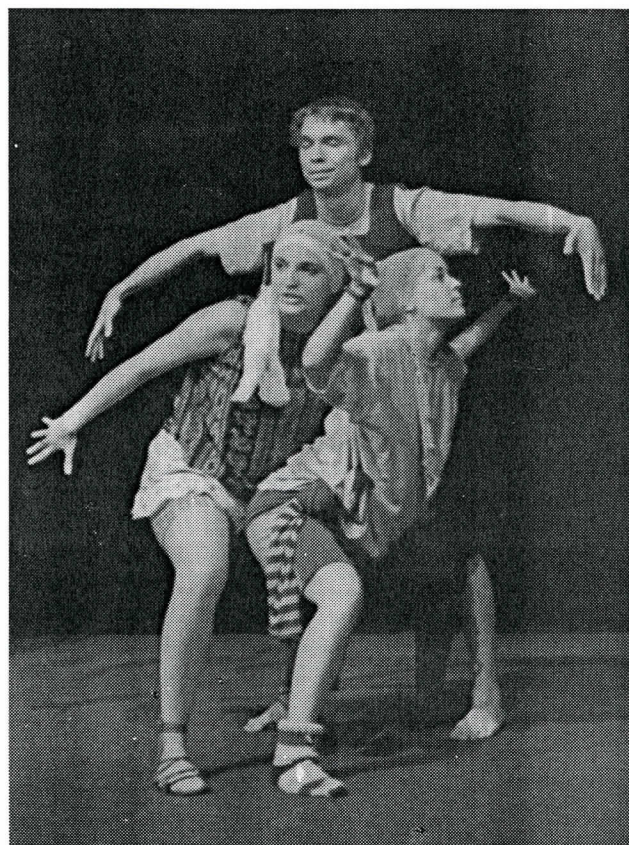
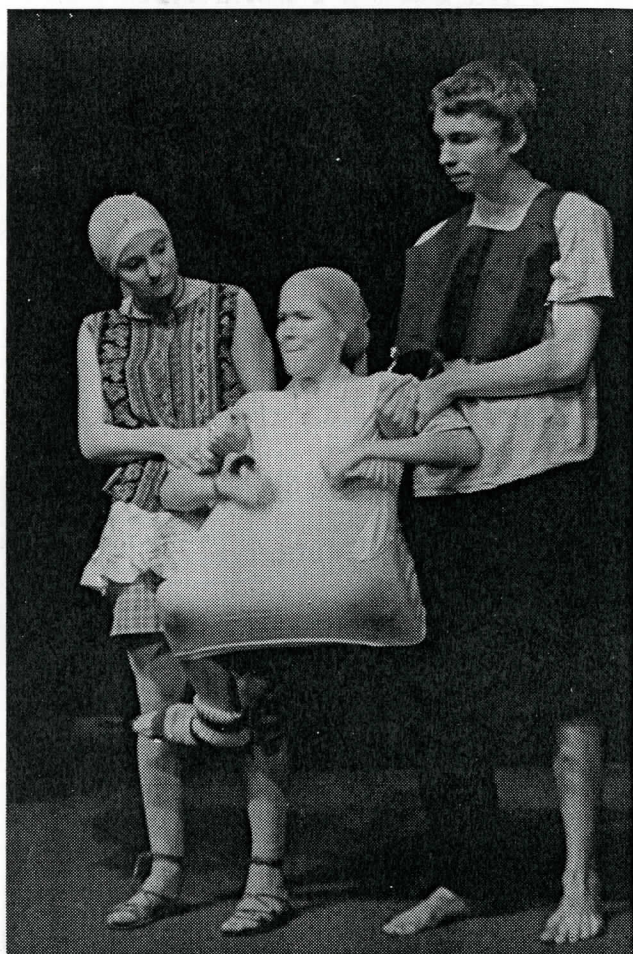
Příjemné, přehledné, střídme, lakonické, bez zbytečných ambicí, a přece poučené, tj. vyprodukované z jistých osvědčených postupů (jde o soubor ZUŠ a navíc na WP již ne úplného nováčka). Princip střídání hybných a gestických, "situačních" (v uvozovkách, protože ne pokaždé skutečně takových) etud s štronzy a s verševerši někdy působilo, někdy více jen chtělo působit civilně, nenápadně a jaksí autenticky. Scénář napjatý mezi vstupním "nestíháme" a závěrečným "být poslední je taky hrdinství" variuje pocitový svět prvních setkávání i míjení - s tím druhým, se světem i sama se sebou. Sem tam cinkne poezie, často ovšem i banalita. Scénicky se "pracuje" s židlemi, zazní školácky preludovaný Mozart i zběsilá party-music, objeví se svíčky s patřičně "rituálně" ošetřovaný, symbolickým plamínkem. Aktéři jsou vesměs sympatičtí, ale jaksí nestrhnou. Prostě hle: ještě hledání...

LEAR:

KLEE:

Sumec sumcárum: v Hradci a záhradce za Hradcem se divadelní vegetaci daří....

jar

Popletové plují k Nourhorám aneb Na řesetu do Evropy

Příběh Angličana Edwarda Leara, příběh nesmyslný, leč nikoli beze smyslu, je vyprávěním o tom, jak trojice bytostí skřítkovského zjevu, však podstaty lidské, pluje na velmi pochybném plavidle k životnímu cíli. Plavba je zde odvěkou metaforou lidské existence, pouti životem, usilování o životní náplň a nalezení jejího smyslu.

Situace, s nimiž se ony tři bytosti ve člunu na své plavbě potkávají, jsou vyjádřeny drobnými texty z nesmyslné parobotaniky a parazoologie, a fungují v inscenaci jako dějové peripetie (vzpomeňme Odysseových zastávek na ostrovech obývaných bizarními bytostmi), jako životní zastávky a události, které plavci musejí překonat. Na mne působily - aniž by se herci dopouštěli jakýchkoli aktualizací nebo imitací - úplně každodenně, jako setkání s jednotlivými postavami a typy běžného společenského a politického života. Poznávám sebe v roli nešťastníka v řesetu a poznávám i rozličné ostrovy na své vlastní cestě.

Děje se mi tak proto, že inscenace tvůrčím přístupem celého týmu, hravostí, která však není do sebe zahleděná, ale je cestou k postizení vyššího smyslu celého příběhu, mě vtahuje do svého světa a její "nesmyslnost" se mi stává možností, jak se podívat s odstupem na smysl mého vlastního usilování. K tomu je ovšem třeba smyslu pro humor, smyslu pro rytmus a styl, citu pro pointu, a také herecké kázně a souhry. Toho všeho je v inscenaci hradeckých Jesliček dost.

A. Zemančíková

JAK SE JEVÍ SÓLOVÍ RECITÁTOŘI

Je po prvním dnu soutěže, čeká nás II. kolo a nelze tedy dnes rezumovat, mluvit o jednotlivých výkonech. Jedinou ctností bude vyhnout se vágním všeobecnostem...

Úroveň letos? Zatím v každé skupině (II. kategorie) tři čtyři výkony hodné pozornosti se zvědavostí a až úzkostným napětím porotců, co se potvrdí nebo zvrtné v kole druhém. Dramaturgie? Docela slušná, bez "profláknutých" textů zaručeně efektních a přitom prázdných. Starý dobrý, ale pořád mladý Václav Hrabě stále ve středu zájmu, byť v interpretaci nezdolán, nezpracován, nenahládnut aktuálně, tedy s nečitelným PROČ! Jak víme už z minulých let, čím dál víc přitahuje NONSENS - zatím sice bez jediného Morgensterna, ale zato Jandl, Lear a mně neznámý, překvapivě dobrý Jiří Jelínek (Bomba). Že se tyhle texty nedají interpretovat s rukama u těla, je jasné, diskuse ovšem budou o tom, že když něčeho moc, jestli toho není příliš....

Ovšemže jiný přístup vyžaduje Zahradníček, široko-dechý lyrik, veletok. Zvládnout ho prostě a přitom silně je velké umění. Holt někteří "svítí", jiní "vyzařují"...

*Rudolf Kvíz
předseda poroty II. kategorie*

Za oponou

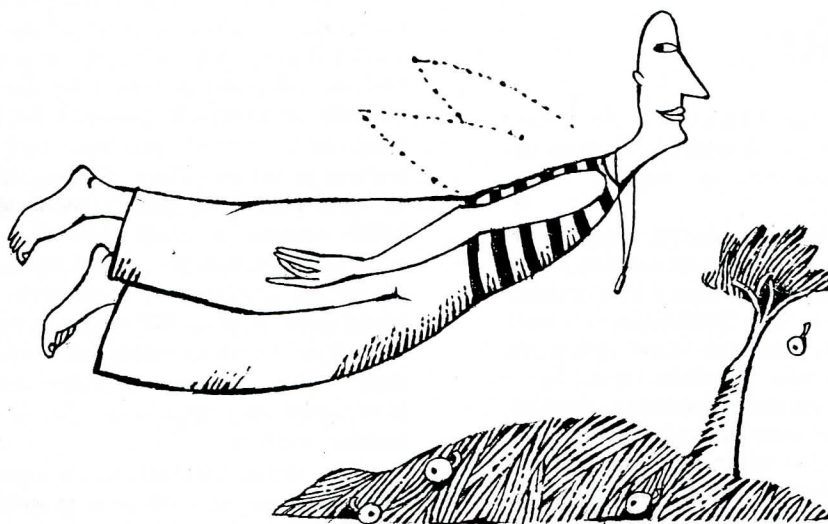
Když jsem přišel do divadla za oponu, nebylo už si kam sednout, a tak jsem se pohupoval na špičkách v koutku inspicie, kde jsem toho moc neviděl a místy ani neslyšel. Jak podotkla porota, tak ani jinde místy nebylo rozumět, ale to nemohu posoudit. Jinak střípky z Popletů, které jsem zachytil, pro mne byly velice příjemnou změnou po úvodu v Duze. Z protagonistů byla cítit radost ze hry a pochopení "kusu". Bylo vidět, že myšlenková koláž složená z textů Edwarda Leara a fantazie účinkujících nebyla jen výsledkem záměru pedagogů, ale především účinkujících samotných. Opravdu to bylo představení, které na WP patří a kterých by zde mělo být více. Byla v něm rozvinuta jak poezie slova, tak poezie duše, scény, fantazie a vůbec všeho, co bylo do představení zakomponováno. To je ostatně vidět i z hodnocení diváků.

Na druhé představení za oponou jsem měl již místočko k sezení, a tak jsem si mohl v klidu vychutnat živočišnou radost, která z 12 opic vyzařovala. Představení mělo dynamiku a stále mě hnalo vpřed. Opravdu jsem rád, že parta lidí, která se dala dohromady jen tak pro radost, dokáže tuto radost předat dál. O to větším zklamáním pro mě bylo závěrečné překvapení v podobě přídavek, které mi připadly trapné a nevkusné, a v dané chvíli mi částečně představení znechutily. Patřil jsem k těm šťastnějším, kteří seděli u vchodu, a tak jsem při druhém přídávku odešel. Měl jsem v tu chvíli pocit, že soubor chce dokázat svou převahu nad diváky a vůbec si neuvědomuje, že se tak diváci stávají rukojmími jejich exhibicionismu. Nicméně v krátké době ze mě tyto pocity vyprchaly a to hřejivé zůstalo.

tir

Zeptali jsme se recitátorů

Stalo se již tradicí Zpravodaje přinášet ve druhém čísle minianketu s účastníky - recitátory. Letos mi na otázky odpověděli loňští nositelé čestného uznání z III. kategorie, kteří letos přijeli své kvality potvrdit. Jsou to Hana Březinová z Prahy a Jan Klimeš z Kuřimi.

Co se u tebe od minulého roku změnilo ? Myslím po kulturní stránce.

B: Přestěhovala jsem se do Prahy, takže se zvýšila možnost mého kulturního vyžití. Také jsem jela na Sobotku a do "Valmezu". Jezdila jsem tam i dříve, ale loni jsem tam byla "delegována" z WP.

K: Především jsem objevil nové autory - s oběma zde vystupuji. Jinak loňský ročník mi přinesl hodně pozitivních zážitků a zkušeností.

Vím, že je ještě brzy, ale můžeš srovnat letošní a loňský WP.

B: Myslím si, že je lépe obsazená III. kategorie a i II. kategorie je velice vyrovnaná a na dobré úrovni. Na divadla poezie jsem asi loni neměla moc velké štěstí, proto se mi to letos zdá být lepší.

K: I. kategorie je špičková. Děti asi dříve dospívají, protože výběr témat je opravdu dobrý - už to nejsou dětské verše.

Divadlo jsem bohužel dneska žádné neviděl, ale vřele všem doporučuji dnešní představení Divadla poezie z Mladé Boleslavi.

A co tvoje plány do budoucna?

B: Mým nejbližším plánem je jet opět na Sobotku a do Valašského Meziříčí. A mým největším přáním je konečně se podívat na Shakespearovské slavnosti. Teď, když jsem v Praze, se mi to snad konečně podaří.

K: Strašně bych si přál vydržet na WP co nejdéle, ale nevím, jestli nebudu věkově omezen. Je zde totiž užasná atmosféra, skvělí lidé - prostě je to tu bezva. Pokud to ovšem nepůjde aktivně jako recitátor, tak bych se rád dostal do poroty.

Také se teď chystám vydat svou sbírku, a tak mým plánem je najít sponzora.

A co mi dal WP ? Když jsem sem přijel poprvé v devatenácti, tak jsem se tady naučil pít místo kofoly "vavřince".

tir

Dámy a páni
mládeži
i mňousové

V tento den odjíždějí
z Prostějova
umělci, kejklíři i básníci,
panny sličné i muži urostlí!
Přicházejí se s vámi rozloučit na

POETICKÝ JARMARK

V SOBOTU 26. ČERVNA 1999 OD PŮL DEVÁTÉ
NA NÁMĚSTÍ T. G. MASARYKA

V 8.30 hodin vám zahrají jazz

JUNIOR JAZZ MUSIC AP Prostějov

V 9.15 hodin uvidíte Taneční divadlo

ZUŠ CMG DOTEKY Prostějov

V 10.00 hodin

loutkáři ze STAROSTI uvedou

Knížete Maxmiliána aneb Překažený funus to jest Pomsta mocné Zorbelíny

V 11.15 hodin jarmareční představení

Divadla poezie z Mladé Boleslavi A MÁŠ MĚ RÁD?

A na závěr bonbónek v 11.45 hodin

Divadlo Studna Hosín - SNĚHURKA

PŘIJEDOU I JARMAREČNÍ PRODEJCI